

Септембар 2001. године

Драга наша Јелена,

Можда ће ти ово наше писмо једнога дана бити једина успомена од нас.

Сада знамо да те губимо и да нам нико више никаданеће рећи где си.

Али, исто тако, знај и да те волимо и да ћемо те увек волети. Ипак,

ко зна, можда судбина одлучи другачије.

Твоји мама и папа

Суза ми крену низ образ и паде на избледело писмо. То писмо је једино што ми даје наду да ћу једнога дана сазнати нешто више о себи. Дотад, остајем да живим у својој малој соби, на другом спрату сиве зграде у Звечанској улици у Београду. На улазним помало похабаним вратима пише: „Центар за заштиту одојчади, деце и омладине”. За неке је ово место, ова кућа, само пролазна станица, док је за многе, укључујући и мене, стални дом. Рекли су ми да сам овде читав свој живот. Не верујем им. Знам, и осећам својим срцем целим, да је део моје душе увек био уз њих, моје родитеље, и то ми нико не може оповргнути. Изнова постављам себи питање: Косу моји родитељи? Зашто нису хтели да ме задрже? Једино што знам јесте да се зovem Јелена и да имам петнаест година.

• • •

15. октобар 2001. године

Штутгарт, у тами, својим сном спава. Овај град, тако уверљиво, својом душом, увек изнова, позива младе људе, па ма из ког краја света били, општи је утисак.

За то време Београд се буди заједно са девојчицама из Центра и осећа њихово узбуђење пред пут. Најрадоснија је Ангелина, која ту ноћ није ни

легла да спава већ је нестрпљиво ишчекивала полазак на пут. Износи она своје утиске:

– Рано јутро је. Шест је сати, требало би да смо већ на Београдском аеродрому. Госпођа Марковић је дошла да нас испрати на пут. Ја сам одмах приметила да са девојкама нешто није у реду. Нисам могла да издржим, а да их не питам шта се дешава. Моје питање је, да се можда не плаше лета авионом; на шта су оне само вратиле поглед на земљу...

Када је требало да уђемо у авион поздравиле смо се са госпођом Марковић. Уз све потребне придике, назирао се њен благ осмех, а у очима су јој се помешали туга, радост, мајчинска брига...

У авиону, седела сам са Јеленом. Све време била је Јелена прилепљена за прозор и зурила уоблаке. Шта год да сам је питала само би окренула главу према мени и немо ме гледала. Питала сам се, о чему ли моја Јелена сада размишља? Пожелела сам да могу да завири у њене мисли, и да, својом позитивном енергијом, утичем да се и она почне осећати лепо и опуштено. Јер, у њеном погледу се видело да се боји. Да ли само лета авионом, или још нечег? Чега?

Можда ове Јеленине речи могу понешто да разјасне. – Јако се плашим. Стрепим од онога шта ће бити кад изађемо из авиона...

• • •

Но, Урош и Јелена нађоше свој кутак. Нису имали жеље да се придруже осталима који су се шалили уз веселу музику. И када су други почели да „ђускају” у ритму, Јелена започе своју причу са Урошем. Прича му о свом, не тако лаком, животу, и о томе како би желела, једног дана, да пронађе своје родитеље. Он пажљиво слуша њене речи и покушава најтоплијим речима свог отвореног срца да је утеша и орасположи. Чинио је то на врло необичан начин, причајући јој о томе како је и он, без обзира што има срећно детињство, наилазио на проблеме, за његов узраст, велике. Најтеже му је било када су га деца исмевала. Али, свако понижење би га јачало. Напротив, није желео да буде као они. Да свет не буде грозан и суров, била му је

највећа жеља. А потрудио се да то и објасни Јелени. Њихов разговор је трајао дуго, а Јелени је пријала атмосфера и то што може да посматра весело друштво. Највише од свега, пријао јој је разговор са Урошем. Баш такве његове речи, грејале су њено промрзло срце и биће.

• • •

Драги Дневниче,

Сад кад се прашина слегла, емоције утихнуле, када смо се сви вратили својим обавезама, желим да поделим с тобом једну тајну. Не казуј је ником, молим те. Било ми је дивно тамо. Први пут у животу сам осетила да ме неко воли. Сем моје Јелене, наравно. Њена љубав према мени се подразумева. Она ми је као рођена сестра, као мајка, као све моје што немам. Не желим да пишем о раскошном дому породице Павловић, ни о сензационалном наступу Леони М. За мене материјалне вредности немају баш велики значај. Осврнула бих се, пре свега, на филозофију размишљања тог народа, чију сам земљу посетила. А пре тога сам, морам да признам, имала помало одбојност према том народу. Све је код њих с разлогом.

• • •

„Еј, Марина, идеш ли данас са мном?“, упитих је са мало појачаним нагласком.

„Не могу, морам да учим. А и Ангелина ће, ионако, за који дан кући“, одговори ми.

„Откуд ти то?“, изустих.

„Рекла ми госпођа Марковић“, изговорила је Марина, а ја сам у њеном гласу препознала незаинтересованост за даљи разговор.

Одмах сам се упутила право до канцеларије те жене, чије име нисам хтела ни сама себи да изговорим из страхопоштовања. Узбуђено покуцах на врата, и без дозволе уласка, уђох у просторију.

Истог трена прострелио ме је госпођин поглед. Знак је то да не одобрава начин на који сам се појавила пред њом, не сачекавши да ми каже „напред“,

или „слободно”. Устукнух, на трен, као да су ме њене очи заледиле, а онда осетих да јој узвраћам благим смешком у знак извињења. Њен поглед поста блажи, а ја сам знала да сам је придобила. Стога, пожурих да је упитам: „Извините, да ли је истина да Ангелина ускоро излази из болнице?” „Излази, дете моје, излази”, рече госпођа Марковић. На те њене речи брзо додајем: „Је л’ ускоро?” „Да, ускоро”, изговорила је таквим тоном да ми је било јасно да је наш разговор завршен...

Ево већ, још један нови дан је досањан, Јелена се ужурбано спрема. Од самог почетка, радује је свако ново буђење. Док је излазила из Студентског дома, вода из оштећеног олука је пала баш на њу. Малер, или не? Благим трком журила је градом, и у једном излогу поново угледала плетену капу којој се и раније дивила. Раније на жалост није могла да је купи. Сада ће јој то, сигурно, стипендија омогућити. Пресрећна је. Помислила је да ће се вратити истим путем и са капом на својој глави. Колико се задржала крај излога пропустила је зелено светло на семафору. Ипак, све је добро прошло, није закаснила и стигла је на колоквијум у тачно заказано време.

Понекад, у тим такозваним „тешким студентским данима”, мучила су је питања, на срећу не на дуго време, о томе да ли је положила испит. И тада би више пута помислила – Ех, да је Ангелина ту, све би било лакше.

Време пролази, пролази али и мења своја годишња доба. Снег пада... Никада Јелена није волела хладноћу. Хладноћа би је само подсећала на то колико је усамљена. Зима је за њу сурова ледена краљица, владарка њеног живота иза сенке сна. У свакој пахуљи, поданику владарке, желела би да има по једну особу која би јој била део душе. Но, свака пахуља исто ради, пада... Пада на земљу и пре или касније топи се и нестаје... Усамљеност је то...

10. септембар

Четири је дана још до њеног путовања на специјализацију. Преостало је само да сазна где путује. Седи на кревету, нестрпљиво чека звоно на вратима, и домара Студентског дома са ковертом, која ће, верује, одредити њену даљу судбину.

16:52h

Звр, звр! – Неко звони, то мора да је домар. Јелена хитро отвори врата, толико хитро да се домар уплашио. Преостаде јој да му се лепо захвали, а он остаде и даље уплашен и у чуду. Скоро и да га не испрати погледом, нестрпљива, одмах је отворила писмо. Па ето, дошао је и тај тренутак да сазна све о својој будућности. Док полако отвара коверту, сети се Ангелине. Она је та која је, својим нестанком са земље, помогла Јелени, да схвати шта жели да постане.

Окреће писмо како би могла да прочита где путује. На полеђини писма великим словима пише – ШТУТГАРТ...

Не примећује да прича сама са собом. – Поново окрећем писмо напред, па назад, па опет на полеђини фокусирам ту реч својим очима. Невероватно, да ли ја стварно путујем тамо. Не, ово се не дешава!

• • •

„Како су ти пролетеле године у којима нисмо имали среће да се стално или бар повремено виђамо? Шта се све дешавало у твом животу, а и у животу оних твојих другарица: Лене, Марине, Данице и, како се оно беше зваше твоја најбоља другарица?”

Јелена тихо изусти: „Ангелина”.

„Е, да! Ангелина. Девојка риђе косе и бескрајно лепих очију као два бисера златна”, присети се Урош.

„Видиш, Уроше, о времену иза нас, не бих сада. Неком другом приликом. Биће времена.

„Све у свему”, скрену Јелена тему „вредно сам учила и све испите дала и пре рока, јер сам имала један циљ.”

На то он додаде: „Одређен циљ?”

„Да, одређен циљ”, потврди му.

„Могу ли да га знам?”

„Можда ћу ти рећи касније, али, не сада, не сада, молим те...”

„Да ли те чека, тамо неко у Србији, по повратку са специјализације?”, са зебњом, упита је Урош.

„Да, да, чека ме он!”, насмехи му се.

И радознао и помало шокиран одговором, Урош је упита: „А, ко он?”

„Михајло”, рекла је, да би му затим уловила поглед и додала са смешком:

„Пријатељичин пас, а мој мезимац је Михајло.”

Осмех му се развуче од ува до ува, и са олакшањем јој узврати: „Значи, Михајло!”

Дан наоко као и сваки други, можда мало другачији због мноштва заказаних пацијената. За столом препуним папира и рецепата, Јелена је седела и гледала у табелу како би видела ко јој је следећа пацијенткиња. Ушла је једна врло скромна дама средњих година. Учтиво и благо, упитала ју је Јелена на шта се жали, и какав проблем постоји код ње. Са уздахом бола, пожали јој се ова како има интензивне болове у доњем делу стомака.

Јелена јој је опипала стомак, а она је од себе одала знаке јаког бола. Пре уписивања података у пацијенткињин картон под именом Наталија Шмит, Јелена постави уобичајено питање: „Entschuldigung, wie viele Geburten hatten Sie?”³

Пацијенткиња одговори: „Ich hatte zwei... Entschuldigung... drei.”⁴ У том тренутку очи јој се накупише сузама, којима није дозвољавала да кану из ока. Лице јој побели и обузе је неки хладан зној. Спустила је главу и делом своје ешарпе обрисала усијане очи које као да су се сећале неког врло тешког периода у њеном животу, а који је био повезан са таквим одговором.

Пишући у картон податке, Јелена се сажалила над госпођом, иако није знала шта је мучи. По завршетку целокупног прегледа, рекла јој је да је на ултра-звуку приметила нешто што би могао бити проблем и узрок постојећих болова, али да вероватно није ништа озбиљно.

Потом јој је објаснила да би било најбоље да се уради још неколико битних анализа, да би се видело у чему је проблем. Жена потиштено климне главом...

Некакав чудан осећај је обузео Јелену, да су јој кроз стомак прошли жмарци. Тако необични и нови. Али у мислима се вратила на случај пред собом, и закључила да је имала и теже случајеве.

„Писмо, ах то писмо, колико ми је променило живот”, настави Јелена. Потом несвесно поче изговарати речи писма: *„Можда ће ти ово наше писмо једнога дана бити једина успомена од нас. Сада знамо да...”*

У том тренутку у ординацију је ушла медицинска сестра и скренула пажњу Јелени да је време за следећег, вероватно неког нестрпљивог, пацијента. Прави тренутак, беше то, да би је неко прекинуо у њеном болном исповедању!

Април 2014. године, Београд

Сва та дешавања око себе, док чека аутобус број 11 у правцу Палилуле, Јелена не примећује. Врло чудно, аутомобили само пролећу крај станице, могло јој се и учинити. Група младих људи ужурбаном се враћа у читаоницу. Крај ње, на аутобуском стајалишту, уочила је старијег човека у невољи. Покушавао је, све време, да се сагне и да са асфалта подигне показну карту. Учинила је то она уместо њега. У том моменту отворише се врата, и Јелена, пропуштајући једну старију особу, уђе у аутобус.

Седела је у првом реду до прозора. Кроз мусав и замагљен прозор, мисли су јој некуд одлутале, а мислила је да разгледа. Међутим, да је неко упита шта је уочила поред пута, не би могла да одговори. Читав њен живот, попут клупка, размотава јој се у глави. – И пре мене, он је био, али он је и сада, и сигурна сам моја животна судбина је извесна, живот мој ће бити. Све се мења... Исто тако, живот дише. Уздаси су каткад тешки, некада и више од тога. А ето, понекад, несвесно дишемо пуним плућима, треперећи од задовољства, попут пролећног поветарца...

Рузвелтова улица је, можда, неколико корака до Јелениног тренутног циља. Да би стигла до њега, мора преко пешачког прелаза, који уочи недалеко од

станице. Чини јој се да је било давно, кад је последњи пут овде боравила. Али, ништа није заборављено, и све је блиско, и ту је пред њом. И табла са натписом у ком пише; *Културно добро од великог значаја*. Помислила је са разлогом – Зар свако овакво место не би требало да буде: „Културно добро од великог значаја?”